

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)
3

betreft
Ledenraadpleging Informatie-
voorziening Sociaal Domein
2015

ons kenmerk
ECSD/U201402183
Lbr. 14/088

datum
20 november 2014

Samenvatting

Op de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van 17 november jl. is met 92,05% van de stemmen de motie Zaanstad / Utrecht c.s. aangenomen. In deze motie wordt het bestuur van de VNG gevraagd om zorg te dragen voor de realisatie van de complete informatievoorziening sociaal domein. De motie stelt voor om de aanpak met € 4 miljoen te bekostigen uit het gemeentefonds, en voor het overige een rijksbijdrage te vragen.

Het VNG Bestuur heeft in de BALV, in afwijking van de motie, voorgesteld om de gehele financiering van € 10,2 miljoen eenmalig via het Gemeentefonds te bekostigen. Dit is nodig om te voorkomen dat vitale functies in de informatievoorziening gevaar lopen, als het Rijk geen bijdrage levert. Tegelijkertijd dringt het bestuur er bij het Rijk op aan om alsnog een bijdrage te leveren. Een rijksbijdrage zal worden verrekend met de bekostiging uit het Gemeentefonds.

De BALV heeft het VNG Bestuur gemachtigd om een ledenraadpleging houden over dit voorstel van het bestuur. Daarmee worden alle leden in staat gesteld om binnen de gemeenten hun standpunt voor te bereiden en zich uit te spreken over het voorstel.

In deze ledenraadpleging wordt u gevraagd of u instemt met:

- 1. Realisatie van de complete informatievoorziening sociaal domein (zie bijlage 2)**
- 2. Bekostiging via een eenmalige uitname van €10,2 miljoen uit het gemeentefonds**
- 3. Verrekening van de uitname met een eventuele bijdrage vanuit het Rijk**

Het VNG-bestuur legt het voorstel met een positief advies aan u voor.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 3
betreft Ledenraadpleging Informatievoorziening Sociaal Domein 2015	ons kenmerk ECSD/U201402183 Lbr. 14/088	datum 20 november 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Op de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van 17 november jl. is met 92,05% van de stemmen de motie Zaanstad / Utrecht c.s. aangenomen. In deze motie wordt het bestuur van de VNG gevraagd om zorg te dragen voor de realisatie van de complete informatievoorziening sociaal domein. De motie stelt voor om de aanpak met € 4 miljoen te bekostigen uit het gemeentefonds, en voor het overige een Rijksbijdrage te vragen.

Het VNG Bestuur heeft in de BALV, in afwijking van de motie, voorgesteld om de gehele financiering van € 10,2 miljoen eenmalig via het Gemeentefonds te bekostigen. Dit is nodig om te voorkomen dat vitale functies in de informatievoorziening gevaar lopen, als het Rijk geen bijdrage levert. Tegelijkertijd dringt het bestuur er bij het Rijk op aan om alsnog een bijdrage te leveren. Een rijksbijdrage zal worden verrekend met de bekostiging uit het Gemeentefonds.

De BALV heeft het VNG Bestuur gemachtigd om een ledenraadpleging houden over dit voorstel van het bestuur. Daarmee worden alle leden in staat gesteld om binnen de gemeenten hun standpunt voor te bereiden en zich uit te spreken over het voorstel.

In deze ledenraadpleging wordt u gevraagd of u instemt met:

- 1. Realisatie van de complete informatievoorziening sociaal domein (zie bijlage 2)**
- 2. Bekostiging via een eenmalige uitname van €10,2 miljoen uit het gemeentefonds**
- 3. Verrekening van de uitname met een eventuele bijdrage vanuit het Rijk**

Het VNG-bestuur legt het voorstel met een positief advies aan u voor.

Ieder lid kan slechts één keer stemmen. Daarom is het reactieformulier alleen aan de gemeente-secretaris verstuurd. U kunt tot en met woensdag 10 december uw stem uitbrengen door het reactieformulier te retourneren naar informatiecentrum@vng.nl. Alleen de uitgebrachte stemmen tellen (gewogen) mee in het eindresultaat.

Achtergrond

Een betrouwbare informatievoorziening en administratie zijn noodzakelijk om de uitvoering van de taken in het sociaal domein mogelijk te maken. Gemeenten en Rijk zijn het afgelopen jaar begonnen met de realisatie van een samenhangende en gestandaardiseerde informatievoorziening. Om versnippering in het sociaal domein te voorkomen is het van belang dat de ingeslagen ontwikkeling wordt voortgezet.

Het doel is dat alle gemeenten in het sociaal domein inzicht hebben in, en kunnen sturen op:

- de bereikte maatschappelijke effecten (zoals zelfredzaamheid en participatie),
- de inzet van (financiële) middelen, en
- de doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitvoering.

Als randvoorwaarden gelden hierbij dat de administratieve lasten voor gemeenten en zorgaanbieders zo laag mogelijk moeten zijn, dat de informatievoorziening de mogelijkheid biedt tot flexibiliteit en lokaal maatwerk, en dat de administratieve processen de continuïteit van de hulpverlening niet mogen belemmeren. Daarnaast is van belang dat de rechten van inwoners zijn geborgd, zoals het recht op privacybescherming en de mogelijkheid om zelf regie te kunnen voeren over de eigen hulpverlening.

Een gestandaardiseerde en gezamenlijke aanpak

Om te voorkomen dat de informatievoorziening versnipperd raakt, is het nodig om nu vanuit gemeenten, Rijk en aanbieders met een gezamenlijke en gestandaardiseerde aanpak te komen.

Er zijn drie redenen waarom een gezamenlijke en gestandaardiseerde aanpak nodig is. Ten eerste bespaart het veel kosten als niet elke gemeente zijn eigen informatievoorziening hoeft uit te vinden. Ten tweede werken veel aanbieders bovenregionaal of voor meerdere gemeenten. Een gezamenlijke aanpak voorkomt dan dat aanbieders voor verschillende gemeenten parallel verschillende administraties moeten voeren. Ten derde maakt een gezamenlijke aanpak het mogelijk om de informatiebeveiliging en de privacybescherming goed te regelen. Bij een versnipperde aanpak is het risico groot dat op onderdelen de gegevensuitwisseling tussen gemeenten en aanbieders onvoldoende beveiligd is.

Ontwikkelen vanuit de praktijk

Het afgelopen jaar is een belangrijke start gemaakt met het inrichten van de informatievoorziening in het sociaal domein. Dit is gebeurd vanuit het programma VISD (verkenning Informatievoorziening Sociaal Domein). Het programma geeft tevens uitvoering aan de resolutie 'Standaardisatie van declaratie en verantwoording in het sociaal domein', die in de ALV van 18 juni 2014 met ruim 95% van de stemmen is aangenomen.

De aanpak van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein is vanuit de praktijk. Op basis van praktijkervaringen in pilots (onder andere de zogeheten Living Labs) is bekeken wat in de uitvoeringspraktijk goed werkt. Deze praktijkervaringen zijn vervolgens op landelijk niveau generiek gemaakt en gedeeld met alle gemeenten, zorgaanbieders en leveranciers van ICT-systemen. Deze aanpak heeft in zeer korte tijd (enkele maanden) tot zichtbare resultaten geleid.

Bij gemeenten bestaat een groot draagvlak voor deze aanpak vanuit de praktijk. Ruim 200

gemeenten hebben de afgelopen maanden met hun kennis en ervaring bijgedragen aan de productontwikkeling van de informatievoorziening in het sociaal domein. De afgelopen weken hebben bijna 300 gemeenten zich al aangemeld om aan te sluiten op het in ontwikkeling zijnde Gegevensknooppunt (dit is de digitale infrastructuur onder de standaard informatievoorziening).

Inhoudelijke thema's in de informatievoorziening

De informatievoorziening is gericht op het kunnen sturen op de uitvoeringsprocessen in het sociaal domein. Hierbij gaat het om de volgende acht thema's:

1. Tijdige en correcte levering van hulp / ondersteuning (verantwoording)
2. Tijdige en volledige betaling aan aanbieders (declaratie en facturatie)
3. Verstrekking PGB-trekkingsrechten (SVB-processen)
4. Inning eigen bijdrage Wmo en ouderbijdrage Jeugdwet (CAK-processen)
5. Stroomlijning justitiële jeugdketen (CORV)
6. Beleidsinformatie: benchmarking / monitoring van hoeveelheid geleverde hulp / ondersteuning en de effecten daarvan (via CBS en www.waarstaatjegemeente.nl)
7. Privacybescherming en informatiebeveiliging
8. Inzicht van burgers in hun eigen hulpverleningsproces

Voor deze acht thema's worden gestandaardiseerde berichten ontwikkeld, en wordt de gegevensuitwisseling gerealiseerd tussen gemeenten, aanbieders van hulp en ondersteuning en landelijke uitvoerders (zoals CAK, SVB e.d.). Voorzien is dat ook burgers zelf worden geïnformeerd over hun eigen hulpproces. Alle gegevensuitwisselingen zullen op termijn verlopen via één beveiligd gemeentelijk Gegevensknooppunt.

Het kunnen sturen op deze acht thema's is niet alleen in het belang van de gemeenten. Het raakt ook aan de verantwoordelijkheden van de aanbieders, van de landelijke ZBO's en de stelsel verantwoordelijkheid van het Rijk. Het inrichten van de informatievoorziening in het sociaal domein is daarom een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Huidige stand van zaken en voorstel voor vervolg

In 2014 is een begin gemaakt met het ontwikkelen en implementeren van de gestandaardiseerde informatievoorziening in het sociaal domein. De huidige stand van zaken is dat de landelijke standaarden zijn ontwikkeld. De eerste versie van het landelijke Gegevensknooppunt is rond 1 januari a.s. gereed. De financiering voor de activiteiten in 2014 is gedekt vanuit een bijdrage uit het Gemeentefonds en bijdragen vanuit VWS, VenJ en BZK. Gemeenten en Rijk hebben elk ongeveer 50% bijgedragen aan deze eerste fase. Het budget voor deze eerste fase loopt tot 1 januari 2015.

Het bestuur legde bij de BALV een stuk voor met de titel 'De ondersteuning van uw uitvoeringskracht: een update voor 2015 en verder'. Hierin was het voorstel aan de leden opgenomen om er zorg voor te dragen dat de hoogstnoodzakelijke functies niet wegvallen na 1 januari. Het voortzetten en uitbouwen van de gezamenlijke en gestandaardiseerde aanpak en het inrichten van een duurzame gemeentelijke informatiehuishouding vallen daarbuiten. De financiering van deze activiteiten in 2015 was namelijk nog niet volledig gedekt. Ook was op het moment dat het bestuur dit voorstel deed, niet duidelijk of een bekostiging via het gemeentefonds überhaupt mogelijk was. Inmiddels heeft het ministerie van BZK aangegeven dat, mits een meerderheid van de VNG-leden instemt met het voorstel, BZK eenmalig meewerkt aan

een bekostiging van de informatievoorziening sociaal domein uit het gemeentefonds.

In bijlage 2 is beschreven welke activiteiten zijn voorzien om een adequate en efficiënte informatievoorziening in het sociaal domein langs de bovenstaande lijnen in te richten. Hiervoor is in totaal € 13,4 miljoen nodig. Deze activiteiten zijn deels gedekt (voor € 3,2 miljoen) vanuit subsidies door het Rijk en de eerdere uitnames uit het Gemeentefonds (zomer 2014). Deze ledenraadpleging gaat over de financiering van de resterende € 10,2 miljoen.

Voorstel voor financiering

De motie van Zaanstad / Utrecht c.s. stelt een cofinanciering vanuit Rijk en gemeenten voor. Ook voor het bestuur geldt als uitgangspunt dat de aanpak gezamenlijk door Rijk en gemeenten wordt gefinancierd, waarbij het gemeentelijk deel wordt bekostigd vanuit het Gemeentefonds. Echter, op dit moment is onduidelijk of het Rijk een bijdrage zal doen, en onder welke condities. De VNG zal de komende weken met het Rijk in overleg treden over hun financiële bijdrage.

Het bestuur legt u met deze ledenraadpleging het voorstel voor om het gehele bedrag van € 10,2 miljoen uit het gemeentefonds te bekostigen. Een eventuele bijdrage vanuit het Rijk zal vervolgens worden verrekend met de bekostiging vanuit het gemeentefonds. Op deze manier wil het bestuur voorkomen dat de leden straks wellicht instemmen met de volledige inhoud van het voorstel, maar de financiering niet volledig dekkend blijkt te zijn.

Ledenraadpleging

Via deze ledenraadpleging wordt u gevraagd of u instemt met het inhoudelijke voorstel, zoals beschreven in bijlage 2 bij deze brief. Daarnaast is de vraag of u instemt met bekostiging van deze aanpak via een eenmalige uitname van € 10,2 miljoen uit het Gemeentefonds.

Het VNG-bestuur legt het voorstel met een positief advies aan u voor. Het bestuur van de VNG is van mening dat het voorliggende voorstel de gemeenten ondersteunt bij het inrichten van hun informatievoorziening en administratie in het sociaal domein.

In verband met de korte periode tot aan de start van de decentralisaties is de reactietermijn voor deze raadpleging korter dan gebruikelijk. U kunt **tot en met woensdag 10 december** uw stem uitbrengen door het aan de gemeentesecretaris verzonden reactieformulier te retourneren naar informatiecentrum@vng.nl.

Spelregels ledenraadpleging “Informatievoorziening Sociaal Domein”:

Het betreft een onderwerp waarover de ALV zich in beginsel dient uit te spreken. Bij deze ledenraadpleging, waartoe het VNG Bestuur door de ALV is gemachtigd, wordt daarom aangesloten bij de wijze van stemmen op de ALV

Dat betekent:

- een gewogen stemming, waarin iedere gemeente één stem per 1.000 inwoners heeft met een maximum van 75 stemmen (gewesten hebben één stem per 10.000 inwoners)
- géén quorum van 50% zoals bij gewone ledenraadplegingen
- leden die niet reageren op de ledenraadpleging tellen niet mee in de uitslag
- een eenvoudige meerderheid, oftewel “de helft plus 1” van het aantal uitgebrachte stemmen, volstaat voor besluitvorming
- de uitslag van de ledenraadpleging is bindend en wordt formeel door het VNG Bestuur vastgesteld in zijn vergadering van 11 december 2014.

Tenslotte

Het bestuur is van mening dat de ingezette ontwikkeling van een informatievoorziening in het sociaal domein moet worden voortgezet. De transitie in het sociaal domein leidt tot een dynamiek, waarin het mogelijk is nú andere werkwijzen tot stand te brengen. Als te lang wordt gewacht met het realiseren van een gezamenlijke en gestandaardiseerde informatievoorziening, is het risico groot dat gemeenten en aanbieders lokaal eigen keuzes maken, wat zal leiden tot hoge (administratieve) kosten, risico's voor de zorgcontinuïteit en versnippering van de sturingsinformatie.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens

Voorzitter directieraad

Bijlagen:

1. Reactieformulier ledenraadpleging (alleen verzonden aan gemeentesecretarissen)
2. Plan van aanpak “Informatievoorziening Sociaal Domein” 2015
3. Motie Zaanstad / Utrecht c.s., BALV 17 november 2014

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

PLAN VAN AANPAK VISD 2.0 van transitie naar innovatie in dienstverlening

Inhoud

Inleiding	2
Aanpak voor 2015	2
1. Casus uit de praktijk van de gemeente	3
2. Inhoudelijke scope Informatievoorziening sociaal domein	5
Gefaseerde aanpak	5
Huidige stand van zaken en vervolg	6
3. De sporen	8
3.1 Spoor Buiten-gemeentelijke informatievoorziening	8
3.2 Spoor Sturing en verantwoording	9
3.3 Spoor Aansluittrajecten	10
3.4 Spoor Praktijkpilots	11
3.5 Spoor Randvoorwaarden: Privacy, Informatiebeveiliging en Ondersteuning	12

Versie 1.2

Versiedatum: 18-11-2014

Inleiding

Het Plan van Aanpak VISD 2.0 bestrijkt de eerste helft van het jaar 2015, het jaar waarin gemeenten de nieuwe taken uit het sociale domein gaan uitvoeren. Gemeenten kunnen de zorg effectiever, met minder bureaucratie en goedkoper uitvoeren, maar hebben daar wel goed en betrouwbaar informatiekundig gereedschap voor nodig. In 2014 hebben VNG en KING samen met de Living Labs en andere gemeenten in het kader van het programma VISD, Informatievoorziening Sociaal Domein, producten ontwikkeld.

Aanpak voor 2015

Vanaf januari 2015 gaan gemeenten deze producten in de praktijk inzetten:

- Instrumenten om privacy te waarborgen in het sociaal domein
- Indicatoren voor de gemeentelijke beleidsmonitor sociaal domein
- Het Gemeentelijk Gegevensknooppunt, aansluiten op CORV, PGB trekkingsrecht
- Producten om informatieveiligheid van de systemen te toetsen en te verbeteren
- Checklist met benodigde functionaliteiten voor het sociaal domein en instrumenten om de binnengemeentelijke informatiehuishouding te analyseren, in te richten en te stroomlijnen.

Juist het gebruik en toepassing van deze producten in de werkende uitvoeringspraktijk leidt tot gerichte doorontwikkeling ervan.. Dat betekent dat we nog niet op detail vastleggen welke producten op welke manier we gaan doorontwikkelen.

De producten van VISD bestrijken verschillende sporen, van binnen- en buitengemeentelijke informatievoorziening met ketenpartners, naar beleidsinformatie, naar aansluitingstrajecten, en dit alles onder de 'juiste' randvoorwaarden. De sporen hebben elk hun eigen eigen dynamiek, maar ze hebben alles met elkaar te maken.

Met de kennis, kunde en praktijkervaring tijdens VISD 1.0 hebben we voor de eerste helft van 2015 een Plan van Aanpak ontwikkeld voor de meest urgente producten en randvoorwaarden. VISD 2.0 heeft de ambitie gemeenten te ondersteunen van de verdere transitie en voorbereiding van de transformatie in het jaar 2015 en verder. Wat heeft de gemeente daar voor nodig?

Leeswijzer

Gemeenten hebben een efficiënte informatievoorziening nodig om hun burgers te steunen. De casus in hoofdstuk 1 illustreert dit. In hoofdstuk 2 is de scope van het totale programma Informatievoorziening sociaal domein beschreven, inclusief een fasering.

De producten van VISD helpen de gemeente om hun informatievoorziening efficiënt te maken voor het sociaal domein.

In hoofdstuk 3 leest u welk traject het spoor *Buiten-gemeentelijke informatievoorziening* doorloopt en wat het spoor *Sturing en verantwoording* oplevert. Deze twee sporen worden aangevuld met de sporen *Aansluittrajecten* en *Praktijkpilots*. De risico's en vertraging in de uitvoering van taken van de gemeente beperken we met de *Randvoorwaarden: Privacy, Informatiebeveiliging en Ondersteuning*.

1. Casus uit de praktijk van de gemeente

“Vorig jaar barstte de bom”, zegt Michelle D., moeder van Ronnie van 18 en Deveny van 8. “Het ging al een tijd niet goed tussen mij en mijn man. We hadden veel ruzie en ik werd bang voor hem. Toen ben ik weggelopen.” Deveny is sindsdien door de rechter uit huis geplaatst. Ronnie is nu 18 geworden en valt niet meer onder Jeugdzorg. Hij is soms bij zijn vader en soms weet niemand goed waar hij is. Een bericht over Michelle en de kinderen kwam binnen bij Anja Zuyderwijk van het sociale wijkteam.

Nu heeft Anja een eerste gesprek met Michelle, aan de keukentafel. Michelle vertelt dat ze Deveny erg mist. Samen bekijken ze wat er moet gebeuren, wil de rechter goedkeuren dat Michelle Deveny terugkrijgt. Zo moet ze een huurhuis krijgen en daarvoor moeten haar financiën op orde zijn. Ook heeft ze ondersteuning nodig bij de opvoeding van Deveny en Ronnie.

Michelle heeft een lichte verstandelijke beperking. Zij heeft een persoonsgebonden budget. De gemeente wisselt gegevens uit met de Sociale Verzekeringsbank over het toegewezen persoonsgebonden budget. Anja zet haar plan voor Michelle via haar iPad in de gezinsmap in het informatiesysteem ‘Eén gezin, één Plan’ van zorginstelling Rosa.

Michelle wil liever niet dat iedereen zomaar kan zien wat ze allemaal bespreekt met Anja. “Anja schrijft dingen over mij op in mijn gezinsmap. Ik kan wel zeggen: An, alleen jij mag dit weten.” Michelle weet dat de gemeente verantwoordelijk is voor het zorgvuldig omgaan met haar gegevens. Dit heeft Anja haar namelijk verteld.

Anja begeleidt naast Michelle nog een flink aantal gezinnen. “Bij Jeugdzorg hield ik me voornamelijk bezig met de kinderen. Ik had vaak geen idee wat er nog meer speelde, en als ik het al wist, kon ik er niets mee. Nu kunnen we een plan maken waar we het hele gezin bij betrekken. Ik ben ervan overtuigd dat we Michelle en haar kinderen goed kunnen helpen.”

De gemeente betaalt zorginstelling Rosa voor de zorg die ze verleent aan burgers. Rosa stuurt automatisch een bericht via het Gemeentelijk Gegevensknooppunt aan de gemeente dat het zorgtraject voor Michelle begonnen is. Het systeem van de gemeente ontvangt het bericht en verwerkt dit. De gemeente weet nu dat Rosa aan het eind van de maand met een factuur komt, die betaald moet worden.

Iedereen hoopt dat het plan Michelle weer op de goede weg zet. De gemeente wil bovendien dat de administratieve afhandeling van het plan weinig tijd en geld kost. Er zijn meer Michelles in de gemeente, en het aantal berichten over hun zorg dat heen en weer wordt gestuurd met Rosa, maar ook met een hoop andere zorgaanbieders, is erg hoog. De gemeente wil zo veel mogelijk budget daadwerkelijk voor de steun aan Michelle inzetten. Minder geld moet gaan naar het verwerken van administratieve berichten. Michelle moet zo snel mogelijk op eigen benen kunnen staan en Deveny moet thuis kunnen wonen.

In de gemeente zijn veel gezinnen zoals dat van Michelle, die tijdelijk of wat langer ondersteuning nodig hebben. De gemeente is eindverantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning die ze krijgen. Als je verantwoordelijk bent, moet je goed weten wat je doet. De gemeente verzamelt daarom beleidsinformatie met de indicatoren van de gemeentelijke monitor. Wat de gemeente niet wil, is dat die informatie zomaar op straat komt te liggen.

De gemeente heeft zich in haar informatievoorziening voor het sociaal domein voorlopig beperkt tot het inrichtingsmodel ‘Transitie-proof’ van VISD. Hiermee wil de gemeente in ieder geval klaar zijn om de nieuwe taken vanaf januari 2015 uit te voeren, maar niet de informatiesystemen grootschalig verbouwen. Eerst maar eens kijken in de praktijk in 2015

hoe de nieuwe taken in het sociaal domein een impact hebben op de eigen organisatie en werkprocessen.

Dan moet er een lange termijn-inrichting komen voor de informatievoorziening. De gemeente ziet grote voordelen om uiteindelijk het sociaal domein Totaal Integraal te maken. Wat daar voor nodig is gaat de gemeente samen met Caridata, haar softwareleverancier voor het sociaal domein, bestuderen in de komende tijd. Hoe doen andere gemeenten het, welke nieuwe systemen en standaarden komen er, waar kun je op besparen en hoe kun je de digitale bouwstenen waar de gemeente al in heeft geïnvesteerd, nu goed inzetten in het sociaal domein? Zowel Caridata en de gemeente zelf zijn erg blij met de duidelijke en toepasbare informatie die VNG en KING hen bieden via VISD 2.0.

2. Inhoudelijke scope Informatievoorziening sociaal domein

De informatievoorziening is gericht op het kunnen sturen op de uitvoeringsprocessen in het sociaal domein. Hierbij de volgende acht thema's van belang:

1. Tijdige en correcte levering van hulp / ondersteuning (toewijzing, melding aanvang hulp en verantwoording)
2. Tijdige en volledige betaling aan aanbieders (declaratie en facturatie)
3. Verstrekking PGB-trekkingsrechten (SVB-processen)
4. Inning eigen bijdrages / ouderbijdrages (CAK-processen)
5. Stroomlijning justitiële jeugdketen (CORV)
6. Beleidsinformatie: hoeveelheid geleverde hulp / ondersteuning en de effecten daarvan (monitor sociaal domein (CBS en CPB) en benchmarking / monitoring bij gemeenten (www.waarstaatjegemeente.nl))
7. Privacybescherming en informatiebeveiliging
8. Inzicht van burgers in hun eigen hulpverleningsproces

Voor deze acht thema's worden gestandaardiseerde berichten ontwikkeld, en wordt de gegevensuitwisseling gerealiseerd tussen gemeenten, aanbieders van hulp en ondersteuning en landelijke uitvoerders (zoals CAK, SVB e.d.)¹. Voorzien is dat ook burgers zelf worden geïnformeerd over hun eigen hulpproces.

Het kunnen sturen op deze acht thema's is niet alleen in het belang van de gemeenten. Het raakt ook aan de verantwoordelijkheden van de aanbieders, van de landelijke ZBO's en de stelsel verantwoordelijkheid van het Rijk. Het inrichten van de informatievoorziening in het sociaal domein is daarom een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Gefaseerde aanpak

Om de informatievoorziening tot stand te brengen is het nodig om gestandaardiseerde berichten te ontwikkelen, landelijke ICT-voorzieningen in te richten voor het uitwisselen van de berichten, en gemeenten en hulpaanbieders aan te sluiten op de ICT-voorzieningen. Dit loopt via een gefaseerde aanpak:

- **Fase 1: 2014 – 1^e kwartaal 2015: Transitie-proof ('het werkt')**
Voor alle acht thema's zijn standaarden ontwikkeld. De administratieve processen voor de thema's zijn ontwikkeld en geïmplementeerd. De uitwisseling van berichten verloopt deels digitaal, deels via papier. De standaarden zijn nog verkokerd opgezet, vanuit de 'oude' wettelijke kaders (Awbz, Zvw, Wmo, Wet op de Jeugdzorg). Informatiestromen lopen langs verschillende infrastructuren (SVB en CAK hebben hun eigen portal, CORV is een aparte infrastructuur).
- **Fase 2: 1e kwartaal 2015 – eind 2015: Doorontwikkeling ('efficiënt en eenvoudig')**
De standaarden sluiten voor de verschillende thema's zoveel mogelijk op elkaar aan. Alle gegevensstromen (bijv. richting CAK, SVB en CORV) lopen langs één Gegevensknooppunt naar gemeenten. Het vereenvoudigen van de administratieve processen en het verlagen van administratieve lasten is integraal onderdeel van de informatievoorziening. De burger heeft inzage in zijn eigen hulpproces.

---

¹ Afhankelijk van de wijze van bekostiging (subsidie, lump-sum of pxq) kan de informatievoorziening, en daarmee de administratieve belasting, op de verschillende thema's meer of minder uitvoerig zijn. Het ontwerp van de berichten laat ruimte voor zulke verschillen in de uitvoering en lokaal maatwerk.

- **Fase 3: 2016 en verder: Decentralisatie-proof ('samenhangend en kunnen sturen op resultaat')**

De informatievoorziening in het gemeentelijk sociaal domein kan worden gerelateerd aan die in aanpalende domeinen, zoals de uitvoering van de Zvw door verzekeraars en de uitvoering van de WLZ. Ook andere beleidsvelden binnen de gemeente kunnen in de sturing betrokken worden (bijv. schuldhulpverlening, leerplicht, veiligheid e.d.). De sturing en verantwoording is gericht op bereikte resultaten en effecten (in plaats van geleverde diensten en productie). De burger kan op onderdelen zelf mee sturen op de inrichting van het hulpverleningsproces.

Per fase bestaat de landelijke ondersteuning uit de volgende onderdelen:

- standaarden voor uit te wisselen berichten
- beveiligde technische infrastructuur voor gegevensuitwisseling (Gegevensknooppunt)
- landelijke kaders voor privacy en beveiliging van informatiesystemen
- aansluitingen bij gemeenten en aanbieders, via webservices en/of internetportalen
- pilots voor praktijkbeproeving en formuleren van eisen aan de informatievoorziening
- handboeken, kennisdocumenten met beschrijvingen van de administratieve procedures
- training, opleiding en bewustwording

Huidige stand van zaken en vervolg

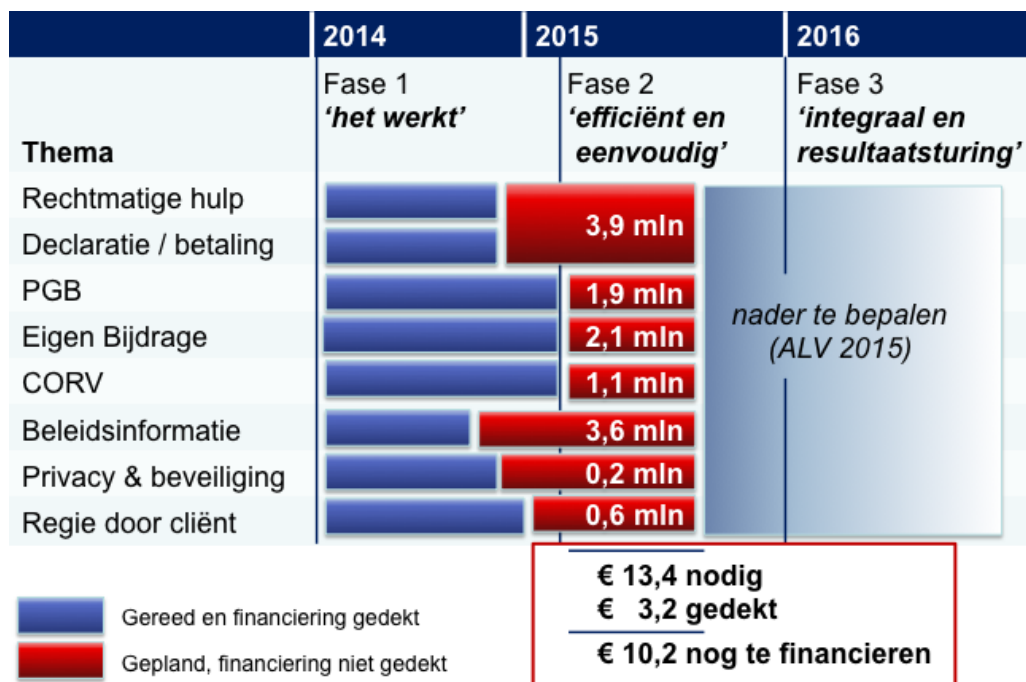
In 2014 is een begin gemaakt met het ontwikkelen en implementeren van de gestandaardiseerde informatievoorziening in het sociaal domein. Dit is gestart vanuit onder andere het VISD-programma van de VNG, de CORV-ontwikkeling vanuit VenJ, de VWS-programma's van i-Wmo, i-HLZ en Beleidsinformatie Jeugd en het Suwinext onderzoek van SZW. Ook de inrichting van de PGB-processen bij de SVB en de eigen-bijdrage bij het CAK zijn onderdeel van deze beweging.

De huidige stand van zaken is dat fase 1 ver gevorderd is. De landelijke standaarden zijn ontwikkeld, en de landelijke gegevensknooppunten zijn in ontwikkeling (gereed rond 1 januari). Het draagvlak bij alle betrokkenen voor deze aanpak is groot. De financiering voor de activiteiten is gedekt vanuit het VISD-programma (bijdrage uit Gemeentefonds) en bijdragen vanuit VWS, VenJ en BZK. Gemeenten en Rijk hebben elk ongeveer 50% bijgedragen aan fase 1.

Wat er nog ontbreekt is de financiering voor afronding van fase 1 (het aansluiten van gemeenten en aanbieders op de landelijke infrastructuur) en de opstart van fase 2. Hiervoor is in totaal € 13,4 miljoen nodig. Deze activiteiten zijn deels gedekt (voor € 3,2 miljoen) vanuit subsidies door het Rijk en een uitname uit het Gemeentefonds (zomer 2014). Voor de overige € 10,2 miljoen is op dit moment geen dekking.

Voor de afronding van fase 2 zal de VNG zomer 2015 een inhoudelijk en financieel voorstel doen aan de gemeenten (via de ALV) en het Rijk. De inhoud en financiering van fase 3 zal begin 2016 bepaald worden. Omdat de aanpak sterk vanuit de praktijk wordt gedreven, is de invulling van fase 3 op dit moment nog niet in detail aan te geven.

Schematisch is dit als volgt weer te geven:

3. De sporen

3.1 Spoor Buiten-gemeentelijke informatievoorziening

Spoor	3.1 Buiten-gemeentelijke informatievoorziening										
Essentie	<ul style="list-style-type: none"> Het Gemeentelijk Gegevensknooppunt faciliteert de buiten-gemeentelijke informatievoorziening van de gemeente. Gemeenten kunnen hun berichtenverkeer met ketenpartners via het knooppunt en gestandaardiseerd laten verlopen. 										
Resultaten VISD 1.0	<ul style="list-style-type: none"> Vanaf begin 2015 kunnen gemeenten met een up- en downloadfunctie de eerste drie gestandaardiseerde berichtenstromen voor de Wmo, Jeugd-GGZ/AWBZ en Wlz-indicatieregister uitwisselen met zorgaanbieders. 										
Wat hebben gemeenten nodig?	<p>Urgente producten</p> <ul style="list-style-type: none"> Webservice Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk) De bestaande informatiestromen optimaliseren Uitwisseling melding bericht Aanvang zorg <p>Urgente randvoorwaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> Informatieveiligheid bij het uitwisselen van berichten, privacy-waarborgen, een ingerichte en werkende governance-structuur van het knooppunt; Standaarden en berichtenstromen afspreken en harmoniseren; Ontwikkelen van standaard en berichtenstroom Melding aanvang zorg. 										
Beoogde doorontwikkeling tweede helft 2015	<p>Urgente doorontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> Gemeenten toetsen in 2015 in hun praktijk of het GGk en de berichtenstromen goed werken. Uit de praktijkpilots kan specifieke behoefte aan doorontwikkeling blijken. Gemeenten bepalen de prioriteit in de volgende berichtenstromen die in het GGk worden opgenomen in 2015: PGB-trekkingsrechten, CAK-EB, CORV, uitbreiding Wmo en Jeugdberichten en het Register arbeidsvermogen van het UWV. 										
Wat gaat er mis als we dit niet hebben?	<ul style="list-style-type: none"> VNG komt haar bestuurlijke afspraken met zorgverzekeraars niet na als per 1 januari gemeenten niet via het knooppunt voor Jeugd-GGZ-berichten kunnen aansluiten op VECOZO via het GGk. Zonder standaarden en geautomatiseerde berichtstromen via het Gemeentelijk Gegevensknooppunt wordt dit voor gemeenten duur (eigen investering), inefficiënt (administratieve lastenverhoging) en verloopt de uitwisseling mogelijk onveilig. 										
Wat gaat het kosten?	<table> <tbody> <tr> <td>Hulp geleverd</td> <td>€ 1,1 Mln</td> </tr> <tr> <td>Rekening betaald</td> <td>€ 1 Mln</td> </tr> <tr> <td>PGB</td> <td>€ 1 Mln</td> </tr> <tr> <td>Eigen bijdrage</td> <td>€ 1,6 Mln</td> </tr> <tr> <td>CORV</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> </tbody> </table>	Hulp geleverd	€ 1,1 Mln	Rekening betaald	€ 1 Mln	PGB	€ 1 Mln	Eigen bijdrage	€ 1,6 Mln	CORV	€ 0,2 Mln
Hulp geleverd	€ 1,1 Mln										
Rekening betaald	€ 1 Mln										
PGB	€ 1 Mln										
Eigen bijdrage	€ 1,6 Mln										
CORV	€ 0,2 Mln										

	Beleidsinformatie	€ 1,4 Mln
	Pivacy & Beveiliging	-
	Informatie voor Burgers	€ 0,4 Mln
	Totaal	€ 6,7 Mln

3.2 Spoor Sturing en verantwoording

Spoor	3.2 Sturing en verantwoording
Essentie	Gemeenten leveren vanaf 2015 twee keer per jaar een bestand met gegevens aan het CBS voor de Gemeentelijke Beleidsmonitor Sociaal Domein. De informatie uit de monitor geeft inzicht in het bereiken van de doelen van de decentralisaties.
Resultaten VISD 1.0	<ul style="list-style-type: none"> • Conceptindicatoren voor de Gemeentelijke Beleidsmonitor zijn vastgesteld. • Basisgegevensset en facultatieve gegevensset zijn vastgesteld met gemeenten. • Datawarehouse bij CBS is ingericht
Wat hebben gemeenten nodig?	<p>Urgente producten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke Beleidsmonitor via waarstaatjegemeente.nl • Basisgegevensset en facultatieve gegevensset • Indicatoren <p>Urgente randvoorwaarden</p> <p><i>Stap 1: Indicatoren operationaliseren:</i> definities opstellen van de te hanteren gegevens samen met de standaarden uit het spoor Buitengemeentelijke informatievoorziening;</p> <p><i>Stap 2: Doorontwikkelen indicatoren binnen gemeentelijke monitor:</i> aandacht voor outcomeindicatoren en aanscherping bestaande set op basis van ontwikkelingen.</p> <p><i>Stap 2: Haalbaarheidsonderzoek</i> uitvoeren met gemeenten en met het spoor Praktijkpilots, over de beschikbaarheid en de bruikbaarheid van nieuw vast te stellen indicatoren;</p> <p><i>Stap 3: Risicoanalyse</i> op technische en juridische privacy-aspecten van de Gemeentelijke Beleidsmonitor bij CBS en KING / waarstaatjegemeente.nl. De risicoanalyse gebeurt samen met alle andere sporen.</p>
Beoogde doorontwikkeling tweede helft 2015	<p>Beoogde doorontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ondersteuning bij het inrichten van sturing en verantwoording op lokaal niveau; • Vormgeving en inrichting van operationele managementinformatie; • Onderzoek in praktijkpilots of en hoe de functionaliteiten van de Gemeentelijke Beleidsmonitor uitgebreid moeten worden, bijvoorbeeld met Geo- of Big Data.
Wat gaat er mis als we dit niet hebben?	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten kunnen het effect van hun activiteiten in het sociaal domein niet in de volle breedte meten

	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken over verticale verantwoording kunnen niet worden nagekomen • Meten van het maatschappelijk effect gaat moeilijker • Leren van elkaar komt niet op gang 																		
Wat gaat het kosten?	<table> <tr> <td>Hulp geleverd</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Rekening betaald</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>PGB</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Eigen bijdrage</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>CORV</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Beleidsinformatie</td> <td>€ 0,9 Mln</td> </tr> <tr> <td>Pivacy & Beveiliging</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Informatie voor Burgers</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 0,9 Mln</td> </tr> </table>	Hulp geleverd	-	Rekening betaald	-	PGB	-	Eigen bijdrage	-	CORV	-	Beleidsinformatie	€ 0,9 Mln	Pivacy & Beveiliging	-	Informatie voor Burgers	-	Totaal	€ 0,9 Mln
Hulp geleverd	-																		
Rekening betaald	-																		
PGB	-																		
Eigen bijdrage	-																		
CORV	-																		
Beleidsinformatie	€ 0,9 Mln																		
Pivacy & Beveiliging	-																		
Informatie voor Burgers	-																		
Totaal	€ 0,9 Mln																		

3.3 Spoor Aansluittrajecten

Spoor	3.3 Aansluittrajecten
Essentie	VISD 2.0 ondersteunt gemeenten in de eerste helft van 2015 bij het aansluiten op het Gemeentelijk Gegevensknooppunt (GGk), de routevoorziening CORV en Trekkingsrechtensysteem PGB. Ook ondersteunt VISD 2.0 gemeenten bij hun gegevensaanlevering aan het CBS voor de Gemeentelijke Beleidsmonitor Sociaal Domein.
Resultaten VISD 1.0	GGk: eind 2014 zijn gemeenten geïnformeerd over het aansluitprogramma, waarbij gemeenten gefaseerd aansluiten op GGk in 2015; CORV: aansluiting van gemeenten is in 2014 al begonnen. Gemeenten zijn daarbij ondersteund door de CORV Routeplanner, waarmee zij de stappen voor aansluiting doorlopen.
Wat hebben gemeenten nodig?	<p>Urgente producten</p> <p>Technische aansluitingen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijk Gegevensknooppunt via portaal en webservice (GGk) • Gemeentelijke Beleidsmonitor CBS • CORV en andere informatiestromen in het domein Jeugd • SVB (PGB Trekkingsrechtensysteem) <p>Urgente randvoorwaarden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Privacywaarborgen, informatiebeveiliging, ondersteuning en kennisuitwisseling met andere gemeenten <p>Generieke producten voor aansluiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Routekaarten • Gemeenschappelijke aansluit-kalender • Aansluit-coaches

	<ul style="list-style-type: none"> • Online spreekuren / webinars • Aansluit-helpdesk 																		
Beoogde doorontwikkeling tweede helft 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Opschalen aansluittrajecten • Standaardiseren van implementatie aanpak 																		
Wat gaat er mis als we dit niet hebben?	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten gaan het wiel zelf uitvinden. • Aansluiting duurt langer en wordt duurder voor gemeenten. • Gemeenten hebben geen profijt van investeringen. • Dit frustreert de transitie en vertraagt de transformatie. 																		
Wat gaat het kosten?	<table> <tr> <td>Hulp geleverd</td> <td>€ 0,3 Mln</td> </tr> <tr> <td>Rekening betaald</td> <td>€ 0,3 Mln</td> </tr> <tr> <td>PGB</td> <td>€ 0,5 Mln</td> </tr> <tr> <td>Eigen bijdrage</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>CORV</td> <td>€ 0,5 Mln</td> </tr> <tr> <td>Beleidsinformatie</td> <td>€ 0,3 Mln</td> </tr> <tr> <td>Pivacy & Beveiliging</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Informatie voor Burgers</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 1,9 Mln</td> </tr> </table>	Hulp geleverd	€ 0,3 Mln	Rekening betaald	€ 0,3 Mln	PGB	€ 0,5 Mln	Eigen bijdrage	-	CORV	€ 0,5 Mln	Beleidsinformatie	€ 0,3 Mln	Pivacy & Beveiliging	-	Informatie voor Burgers	-	Totaal	€ 1,9 Mln
Hulp geleverd	€ 0,3 Mln																		
Rekening betaald	€ 0,3 Mln																		
PGB	€ 0,5 Mln																		
Eigen bijdrage	-																		
CORV	€ 0,5 Mln																		
Beleidsinformatie	€ 0,3 Mln																		
Pivacy & Beveiliging	-																		
Informatie voor Burgers	-																		
Totaal	€ 1,9 Mln																		

3.4 Spoor Praktijkpilots

Spoor	3.4 Praktijkpilots
Essentie	<p>Het feit dat gemeenten vanaf 1-1-2015 daadwerkelijk verantwoordelijk zijn voor een werkende uitvoeringspraktijk, maakt dat de benodigde ondersteuning vanuit vISD ook anders moet worden ingericht: actief informatie overdragen, ontwikkelde producten inzetten en waar de praktijk dat vraagt bijstellen en doorontwikkelen.</p> <p>In 2014 zijn veel producten van VISD 1.0 ontwikkeld samen met de Living Labs om de binnengemeentelijke informatiehuishouding sociaal domein te inventariseren, te analyseren, in te richten en te stroomlijnen. Cruciaal verschil met 2014 is dat vanaf 2015 de gemeenten integraal verantwoordelijk zijn voor een werkende uitvoeringspraktijk in het sociaal domein. Kunnen de gemeenten de producten goed inzetten? Moet er nog iets veranderen aan de producten? Dat zal in de eerste periode van 2015 blijken.</p>
Resultaten VISD 1.0	<p>Met Living Labs is in 2014 intensief samengewerkt om producten vanuit de praktijk te ontwikkelen. Ook andere gemeenten hebben input geleverd en feedback gegeven op VISD 1.0 producten. Hiermee ligt een stevige basis onder de binnengemeentelijke informatiehuishouding sociaal domein: handreikingen, rapporten, architectuurcomponenten en -views en modellen en instrumenten zoals archetypen, applicatierationalisatie 3D en integrale kostenefficiëntie analyse.</p>
Wat hebben gemeenten nodig?	<p>Juist in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk vindt verdere ontwikkeling het beste plaats. In deze praktijk kunnen de vISD-oplossingen vanuit landelijk dan wel regionaal en lokaal niveau op een kleine schaal worden 'gepilot' met bedoeling om een beter begrip te krijgen van de verbetereffecten en te</p>

	<p>leren hoe de volledige oplossing makkelijk te implementeren is bij meerdere gemeenten.</p> <p>Dergelijke vISD-pilots zullen primair gericht zijn op</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gebruik van verschillende berichtstromen in de keten 2. Inzet van sturing en verantwoordingsinstrumenten en de registratie in de primaire processen als basis 3. Borgen van privacy en informatiebeveiliging 																		
Beoogde doorontwikkeling tweede helft 2015	In de tweede helft van 2015 ontstaat ruimte voor innovatie op dienstverlening. De benodigde doorontwikkeling en investeringen zal worden geborgd in de meerjarenaanpak zoals die aan de ALV juni 2015 wordt voorgelegd.																		
Wat gaat er mis als we dit niet hebben?	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten praktijkpilots leiden niet tot grootschalig gebruik • Verzilveren investering gemeenten in digitale bouwstenen voor sociaal domein blijft achterwege • Producten sluiten niet onvoldoende aan bij de werkende praktijk • Individuele gemeenten vinden zelf het wiel uit (desinvestering) • Binnengemeentelijke informatiehuishouding sociaal domein ondersteunt onvoldoende de uitvoeringspraktijk en wordt daarmee onbeheersbaar 																		
Wat gaat het kosten?	<table> <tr> <td>Hulp geleverd</td> <td>€ 0,4 Mln</td> </tr> <tr> <td>Rekening betaald</td> <td>€ 0,3 Mln</td> </tr> <tr> <td>PGB</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>Eigen bijdrage</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>CORV</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>Beleidsinformatie</td> <td>€ 0,5 Mln</td> </tr> <tr> <td>Privacy & Beveiliging</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Informatie voor Burgers</td> <td>€ 0,1 Mln</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 1,9 Mln</td> </tr> </table>	Hulp geleverd	€ 0,4 Mln	Rekening betaald	€ 0,3 Mln	PGB	€ 0,2 Mln	Eigen bijdrage	€ 0,2 Mln	CORV	€ 0,2 Mln	Beleidsinformatie	€ 0,5 Mln	Privacy & Beveiliging	-	Informatie voor Burgers	€ 0,1 Mln	Totaal	€ 1,9 Mln
Hulp geleverd	€ 0,4 Mln																		
Rekening betaald	€ 0,3 Mln																		
PGB	€ 0,2 Mln																		
Eigen bijdrage	€ 0,2 Mln																		
CORV	€ 0,2 Mln																		
Beleidsinformatie	€ 0,5 Mln																		
Privacy & Beveiliging	-																		
Informatie voor Burgers	€ 0,1 Mln																		
Totaal	€ 1,9 Mln																		

3.5 Spoor Randvoorwaarden: Privacy, Informatiebeveiliging en Ondersteuning

Spoor	3.5 Randvoorwaarden: Privacy, Informatiebeveiliging en Ondersteuning
Essentie	<p>Burgers verwachten van hun gemeente dat die zorgvuldig en bewust omgaat met privacygevoelige gegevens. Zij verwachten ook dat gemeenten informatie veilig bewaren en uitwisselen. Gemeenten moeten in staat gesteld worden dit waar te maken.</p> <p>Algemene ondersteuning zorgt voor soepele transitie bij gemeenten, maar ook voor kennisopbouw over privacy, informatieveiligheid en efficiënte informatievoorziening.</p>
Resultaten VISD 1.0	<p>Privacy: instrumenten voor de gemeente zijn al beschikbaar en in gebruik, zoals de VISD Privacy Scan.</p> <p>Informatieveiligheid: handreikingen en checklists</p> <p>Accountmanagers ondersteunen gemeenten regionaal en geven VISD feedback over behoeften van gemeenten. Een e-learning-platform en studiemateriaal is aanwezig.</p>

Wat hebben gemeenten nodig?	Urgente producten <ul style="list-style-type: none"> • Instrumenten voor het waarborgen van privacy en informatiebeveiliging • Faciliteren van delen van kennis en expertise tussen gemeenten door online leeromgeving en website, helpdesk, accountmanagers • Eenduidige communicatie vanuit VNG, KING, departementen over wat gemeenten moeten doen 																		
Beoogde doorontwikkeling tweede helft 2015	Beoogde doorontwikkeling <ul style="list-style-type: none"> • Doorontwikkelen van instrumenten privacy en informatiebeveiliging op basis van praktijkinput • Beschikbaar stellen van kennis die uit praktijkpilots en andere sporen komt 																		
Wat gaat er mis als we dit niet hebben?	<ul style="list-style-type: none"> • Onveilige gegevensuitwisseling en geen borging van privacy van burgers: slechte pers voor gemeenten • Zonder ondersteuning zijn gemeenten niet klaar om de nieuwe taken binnen de gestelde budgetkaders uit te voeren. • Gemeenten hebben geen platform voor delen van kennis en expertise 																		
Wat gaat het kosten?	<table> <tr> <td>Hulp geleverd</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>Rekening betaald</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>PGB</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>Eigen bijdrage</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>CORV</td> <td>€ 0,1 Mln</td> </tr> <tr> <td>Beleidsinformatie</td> <td>€ 0,3 Mln</td> </tr> <tr> <td>Pivacy & Beveiliging</td> <td>€ 0,2 Mln</td> </tr> <tr> <td>Informatie voor Burgers</td> <td>€ 0,1 Mln</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 1,5 Mln</td> </tr> </table>	Hulp geleverd	€ 0,2 Mln	Rekening betaald	€ 0,2 Mln	PGB	€ 0,2 Mln	Eigen bijdrage	€ 0,2 Mln	CORV	€ 0,1 Mln	Beleidsinformatie	€ 0,3 Mln	Pivacy & Beveiliging	€ 0,2 Mln	Informatie voor Burgers	€ 0,1 Mln	Totaal	€ 1,5 Mln
Hulp geleverd	€ 0,2 Mln																		
Rekening betaald	€ 0,2 Mln																		
PGB	€ 0,2 Mln																		
Eigen bijdrage	€ 0,2 Mln																		
CORV	€ 0,1 Mln																		
Beleidsinformatie	€ 0,3 Mln																		
Pivacy & Beveiliging	€ 0,2 Mln																		
Informatie voor Burgers	€ 0,1 Mln																		
Totaal	€ 1,5 Mln																		

Communicatie en programmabureau € 0,5 Mln (exclusief tweede helft 2015)

De totale programmakosten voor de eerste helft van 2015 worden geraamd op € 13,4 Mln. Hiervan kan € 1,4 Mln worden gedekt uit het reeds voor 2015 gereserveerde bedrag van v1SD 1.0. €1,4 Mln uit de uitname uit het gemeentefonds die in de BALV van november 2014 wordt voorgelegd en €0,4 Mln uit het restant van het project Beleidsinformatie Jeugd.

Er is dan nog €10,2 Mln nodig om het restant te dekken.

N.B. Alle bedragen zijn inclusief BTW

Aan het Bestuur van de VNG

Ter attentie van Mevrouw Jorritsma

Postbus 30435

2500 GK Den Haag

Betreft: Motie Ondersteuning Standaardisatie Uitvoeringsprocessen

voor BALV 17 november 2014

Gemeente Zaanstad namens gemeenten Zwolle, Leeuwarden, Amersfoort, Haarlemmermeer, Rotterdam, Utrecht, Enschede en Apeldoorn

Overwegende dat:

1. Standaardisatie van administratieve gemeentelijke uitvoeringsprocessen helpt om de taken in het sociaal domein efficiënt en doelmatig uit te voeren, om de administratieve lasten van gemeenten te verlagen en de complexiteit van de uitvoering te reduceren;
2. Het realiseren en implementeren van deze standaarden primair de verantwoordelijkheid is van de gemeenten, maar dat het Rijk er vanuit haar stelselverantwoordelijkheid óók belang bij heeft;
3. Centrale coördinatie nodig is om standaardisatie in de gemeentelijke uitvoeringsprocessen tot stand te brengen;
4. Per 1 januari 2015 voor veel gemeenten de transitie in het sociaal domein nog niet is afgerond, waardoor ondersteuning van gemeenten nodig blijft, terwijl de bestaande ondersteuning vanuit het VISD-programma per 1 januari ophoudt;
5. Voor een aantal uitvoeringsprocessen landelijke afspraken zijn gemaakt, waarbij het gaat om de volgende processen:
  - a) inning van de eigen bijdrage Wmo en ouderbijdrage Jeugd (door het CAK),
  - b) toeleiding naar het gedwongen kader jeugd (aansluiting op de CORV)
6. Op onderdelen landelijke afspraken wenselijk zijn, waarbij het gaat om afspraken over:
  - één gemeentelijke beleidsmonitor sociaal domein
  - landelijke kaders voor privacybescherming en informatiebeveiliging in het sociaal domein,
  - landelijke standaarden voor de digitale informatievoorziening naar burgers
7. Het afgelopen jaar door gemeenten (onder meer living labs) veel ervaring is opgedaan met pilots en het generiek maken van praktijkervaringen, en dat het wenselijk is in 2015 deze aanpak met bestaande en nieuwe pilots voort te zetten.

Draagt het VNG bestuur op:

1. Zorg te dragen voor realisatie van de complete versie van de informatievoorziening sociaal domein (vISD 2.0)
2. Zorg te dragen dat het Rijk, gezien de aard van de opdrachten die onder de systeemverantwoordelijkheid van de ministeries vallen, € 5 miljoen bijdraagt aan de realisatie
3. Zorg te dragen, dat de resterende kosten, € 4 miljoen, gedekt worden uit een eenmalige uitname uit het gemeentefonds in 2015
4. Zorgt te dragen dat er in het voorjaar van 2015 een voorstel ligt voor structurele inbeddeling en financiering van het programma

Gemeente Zaanstad

A handwritten signature in black ink, enclosed in a hand-drawn oval. The signature is stylized and appears to read 'J. Olthof'.

Jeroen Olthof

Wethouder Jeugd & Zorg

Voorzitter Sociale Pijler G32

Geacht bestuur,

Binnen onze vereniging en in onze gemeenten zijn we volop bezig met de implementatie van de drie grote decentralisaties. De inhoudelijke voorbereidingen vragen veel van gemeenten. Van integrale dienstverlening tot het vormgeven van samenwerking op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Om de taken in het sociaal domein goed uit te kunnen voeren moeten alle gemeenten hun administratie en informatievoorziening op orde hebben. Alleen met de juiste gegevens en voorzieningen kan een wijkteam werken, kunnen inwoners geïnformeerd worden en wordt de bescherming van hun privacy goed geregeld. Ook standaarden zijn onmisbaar om de declaraties en de verantwoording vanuit de hulpaanbieders efficiënt en betrouwbaar te kunnen verwerken.

De gemeentelijke informatievoorziening in het sociaal domein is complex. Enerzijds vanwege de vele relaties met aanbieders en uitvoeringsorganen. Anderzijds vanwege de landelijke eisen die worden gesteld, voortvloeiend uit de Jeugdwet, de Wmo 2015 en de Participatiewet.

In de Bijzondere Algemene Ledenvergadering (BALV) van november 2013 hebben de gemeenten hiervoor ingestemd met de start van het programma Informatievoorziening Sociaal Domein (vISD). Dit VNG programma heeft het afgelopen jaar de gemeenten ondersteund bij het inrichten van hun informatievoorziening.

Informatie en ICT als noodzakelijke randvoorwaarde voor zorg én besparingen

U als bestuur van de VNG stelt voor om de ondersteuning op de informatievoorziening (vISD) per 1 januari op te houden tot de volgende ALV (in juni) en de focus te verleggen naar alleen het adaptieve onderhoud en het beheer van de in 2014 gerealiseerde knooppuntdiensten te dekken vanuit het gemeentefonds, zoals voorgesteld in de stukken voor de BALV van 17 november.

De knooppuntdiensten zijn noodzakelijk, echter maar één van de benodigde onderdelen van de gemeentelijke informatievoorziening in het sociaal domein. De rol van informatievoorziening is een noodzakelijke voorwaarde voor een goede uitvoering in het sociaal domein, en het is een belangrijk instrument om de bezuinigingsopgave te kunnen realiseren.

Dit alles kan alleen als gemeenten regionaal en collectief samenwerken. Op alle fronten zijn hiervoor stappen gezet. Gemeenten, in het bijzonder de living labs, ministeries, de VNG en ketenpartners hebben in een hoog tempo gewerkt aan de transitieopgaven. Maar we beginnen pas. Veel gemeenten kiezen in eerste instantie voor 'transitieproof', wat betekent dat deze gemeenten juist in 2015 nog ondersteuning nodig hebben. Zeker als er nieuwe knelpunten ontstaan, wat absoluut gebeurt bij zo'n grote operatie.

Breder handelingsperspectief is nodig

In uw voorstel dat voorligt in de BALV van 19 november ligt de focus op de realisatie van de knooppuntdiensten: een onderdeel van de totale uitdaging die er ligt voor gemeenten. In 2015 is juist een samenhangende aanpak nodig om de ontwikkelde kennis en instrumenten en voorzieningen vanuit vISD te laten renderen. De belangrijkste activiteiten voor 2015 zijn volgens ons:

1. De landelijke normen en instrumenten voor privacybescherming en informatiebeveiliging collectief verder ontwikkelen.
2. Gemeentebesturen in staat stellen te sturen, te monitoren en te verantwoorden op de transformatie in het sociaal domein.
3. Complexiteit én kosten binnen gemeenten te reduceren, door krachten te bundelen om zo collectief voorzieningen en gebruik van standaarden te realiseren.
4. Juist in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk zelf vindt verdere ontwikkeling het beste plaats en wordt het eigenaarschap van gemeenten versterkt.

Wat gaat er mis als we het niet doen

Om meerdere redenen is het cruciaal om als gemeenten samen verder op te trekken:

1. Alleen als we als gemeenten samenwerken aan standaardisatie van administratieve processen in de bedrijfsvoering, kunnen we een onnodige toename van de uitvoeringskosten voorkomen. Daarnaast wordt vanuit de gezamenlijke aanpak rondom informatie en ICT een fundament gelegd voor een gemeentelijke bedrijfsvoering nieuwe stijl: innovatief, waar mogelijk collectief en flexibel reagerend op veranderde omstandigheden.
2. Elke gemeente worstelt met het probleem dat de brug tussen beleid en implementatie soms te groot is. De essentie van dit probleem zit niet in de techniek, maar in hoe de processen, rollen en verantwoordelijkheden geregeld moeten worden. De gezamenlijke aanpak van het programma vISD faciliteert juist deze uitdaging.
3. De decentralisaties blijken een “carrier” voor vernieuwing. Zonder nieuwe vormen van samenwerking met marktpartijen als innovatiepartners, blijven kansen onbenut en wordt het opdrachtgeverschap van gemeenten niet versterkt. De bestuurlijke kracht van de VNG, de uitvoeringskracht van de grotere gemeenten en de operationele kracht van KING om juist ook de kleinere gemeenten te helpen, bieden een unieke combinatie voor een gezamenlijke aanpak voor deze transformatie.

4. Privacy en informatiebeveiliging kan alleen worden gewaarborgd vanuit een gezamenlijke aanpak. Voorkomen moet worden dat gemeenten onnodig divers, niet transparant en los van elkaar afwegingen en noodzaak vaststellen ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens.

Naar een gezamenlijk voorstel?

Gezien de urgentie van de ondersteuning op de informatievoorziening begin 2015 stelt de G32 u voor gezamenlijk op te trekken om het programma toch doorgang te laten vinden in de eerste helft van het jaar. Bureau VNG heeft een raming gemaakt voor het uitvoeren van de meest cruciale activiteiten. Dit bedrag komt neer op € 10,2 miljoen eenmalig (inclusief BTW). Grofweg zou € 5 miljoen door het Rijk betaald moeten worden, gezien de aard van de opdrachten die onder de systeemverantwoordelijkheid van de ministeries vallen. Wij verzoeken u om samen met ons met de desbetreffende ministeries in overleg te treden.

Dan resteert nog ca. € 5,2 miljoen. Dit bedrag komt neer op € 0,30 per inwoner. Een bedrag vanuit King zelf lijkt mogelijk. Dan blijft er circa € 4 miljoen over.

Voorgesteld wordt dit bedrag te dekken uit een eenmalige uitname uit het gemeentefonds in 2015. Dit om ingewikkelde en tijdrovende processen via verrekening te voorkomen. In het voorjaar van 2015 kan dan een voorstel komen voor structurele financiering van het programma.

Deze investering bespaart gemeenten een veelvoud aan kosten, omdat veel van de in vISD 2.0 te ontwikkelen zaken hoe dan ook moeten worden ontwikkeld. Gebeurt dat niet landelijk, dan moet het lokaal/regionaal. In de bijlage treft u een raming inclusief dekkingsvoorstel aan.